

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

z 25. októbra 2018 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Verejné zákazky – Smernica 2014/24/EÚ – Článok 10 písm. g) – Vylúčenia z pôsobnosti – Pracovné zmluvy – Pojem – Rozhodnutia nemocníc založených podľa verejného práva uzatvárať pracovné zmluvy na dobu určitú pre potreby reštauračných služieb, služieb súvisiacich so zásobovaním jedla a upratovacích služieb – Smernica 89/665/ES – Článok 1 – Právo podať žalobu“

Vo veci C-260/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Symvoulis tis Epikrateias (Štátna rada, Grécko) z 11. mája 2017 a doručený Súdnemu dvoru 16. mája 2017, ktorý súvisí s konaním:

Anodiki Services EPE

proti

GNA, O Evangelismos – Ofthalmiatreio Athinon – Polykliniki,

Geniko Oγκολογικο Νοσοκομείο Kifisias – (GONK) „Οι Αγιοι Ανάργυροι“,

za účasti:

Arianthi Ilia EPE,

Fasma AE,

Mega Sprint Guard AE,

ICM – International Cleaning Methods AE,

Myservices Security and Facility AE,

Kleenway OE,

GEN – KA AE,

Geniko Νοσοκομείο Athinon „Georgios Gennimatas“,

Ipirotiki Facility Services AE,

* Jazyk konania: gréčtina.

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: predseda desiatej komory C. Lycourgos, vykonávajúci funkciu predsedu deviatej komory, sudcovia E. Juhász a C. Vajda (spravodajca),

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Anodiki Services EPE, v zastúpení: Z. Zouganeli, dikigoros,
- GNA, O Evangelismos – Ofthalmiatreio Athinon – Polykliniki, v zastúpení: G. Statharas, dikigoros,
- Geniko Nosokomeio Athinon „Georgios Gennimatas“, v zastúpení: M. Antonopoulou a N. Nikolopoulos, dikigoroi,
- Fasma AE, v zastúpení: N. Mourdoukoutas, dikigoros,
- Mega Sprint Guard AE, v zastúpení: S. Konstantopoulos, N. Meligos a G. Christodouloupoulos, dikigoroi,
- ICM – International Cleaning Methods AE a Kleenway OE, v zastúpení: E. Anagnostou, dikigoros,
- Myservices Security and Facility AE, v zastúpení: A. Virvilios, dikigoros,
- GEN – KA AE, v zastúpení: C. Pelekis, dikigoros,
- grécka vláda, v zastúpení: M. Tassopoulou, A. Magreppi a E. Tsaousi splnomocnené zástupkyne,
- rakúska vláda, v zastúpení: M. Fruhmann, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: M. Patakia a P. Ondrůšek, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 10 písm. g) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 65), zmenenej delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2015/2170 z 24. novembra 2015 (Ú. v. EÚ L 307, 2015, s. 5) (ďalej len „smernica 2014/24“), ako aj článku 1 smernice Rady 89/665/EHS z 21. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác (Ú. v. ES L 395, 1989, s. 33; Mim. vyd. 06/001, s. 246), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 1) (ďalej len „smernica 89/665“).

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci dvoch sporov, a to pokiaľ ide o prvý spor, medzi spoločnosťou Anodiki Services EPE na jednej strane a spoločnosťou GNA, O Evangelismos – Ofthalmiatreio Athinon – Polykliniki (ďalej len „GNA Evangelismos“) na druhej strane, a pokiaľ ide o druhý spor, medzi spoločnosťou Anodiki Services EPE na jednej strane a spoločnosťou Geniko Ofgkologiko Nosokomeio Kifisias – (GONK) „Oi Agioi Anargyroi“ (ďalej len „GONK Agioi Anargyroi“) na druhej strane vo veci rozhodnutí, ktoré prijali správne rady týchto nemocníc založených podľa verejného práva, uzatvárať určitý počet súkromnoprávných pracovných zmlúv na dobu určitú na zabezpečenie vlastných potrieb týkajúcich sa reštauračných služieb, služieb súvisiacich so zásobovaním jedla a upratovacích služieb.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenie 5 smernice 2014/24 uvádza:

„Je potrebné pripomenúť, že nič v tejto smernici členské štáty nezaväzuje, aby dodávateľsky zabezpečili alebo externalizovali poskytovanie služieb, ktoré si želajú poskytovať sami alebo organizovať prostredníctvom iných ako verejných zákaziek v zmysle tejto smernice. Táto smernica by sa nemala vzťahovať na poskytovanie služieb vyplývajúce zo zákonov, iných právnych predpisov či zamestnaneckých zmlúv. V niektorých členských štátoch by to mohol byť prípad určitých administratívnych a vládnych služieb, ako sú výkonné a právne služby, alebo poskytovanie určitých služieb verejnosti, ako sú služby v oblasti zahraničných vecí, služby v oblasti spravodlivosti, či služby povinného sociálneho zabezpečenia.“

- 4 Článok 1 ods. 4 tejto smernice stanovuje:

„Táto smernica nemá vplyv na slobodu členských štátov vymedziť v súlade s právom Únie, čo považujú za služby všeobecného hospodárskeho záujmu, ako by sa tieto služby mali organizovať a financovať v súlade s pravidlami štátnej pomoci a aké osobitné povinnosti by sa na ne mali vzťahovať. Rovnako táto smernica nemá vplyv na rozhodnutie orgánov verejnej moci o tom, či, ako a v akom rozsahu chcú plniť verejné funkcie sami podľa článku 14 ZFEÚ a Protokolu 26.“

- 5 Článok 4 písm. b) uvedenej smernice stanovuje limity jej uplatnenia na 135 000 eur pre verejné zákazky na dodanie tovaru a poskytnutie služieb zadané ústrednými orgánmi štátnej správy a pre súťaže návrhov organizované týmito orgánmi. Tento článok v písmene d) stanovuje limit na 750 000 eur pre verejné zákazky na poskytnutie sociálnych a iných osobitných služieb uvedených v prílohe XIV tejto istej smernice. V tejto prílohe sú okrem iného uvedené reštauračné služby.

- 6 Článok 10 smernice 2014/24 stanovuje:

„Táto smernica sa neuplatňuje na verejné zákazky na poskytnutie služieb, ktorých predmetom je/sú:

...

g) pracovné zmluvy;

...“

7 Podľa článku 1 ods. 1 smernice 89/665:

„Táto smernica sa vzťahuje na zákazky uvedené v [smernici 2014/24], pokiaľ tieto zákazky nie sú v súlade s článkami 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17 a 37 uvedenej smernice z jej rozsahu pôsobnosti vylúčené.

...

Zákazky v zmysle tejto smernice zahŕňajú verejné zákazky, rámcové dohody, koncesie na stavebné práce a služby a dynamické obstarávacie systémy.

Pokiaľ ide o zákazky, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice [2014/24]..., členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa rozhodnutia prijaté verejnými obstarávateľmi mohli účinne a predovšetkým čo najskôr preskúmať v súlade s podmienkami stanovenými v článkoch 2 až 2f tejto smernice z dôvodu, že týmito rozhodnutiami sa porušilo právo [Únie] v oblasti verejného obstarávania alebo vnútroštátne právne predpisy, ktorými sa toto právo transponuje.“

8 Článok 2 ods. 1 písm. a) a b) smernice 89/665 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby prijaté opatrenia, ktoré sa týkajú postupov preskúmania uvedených v článku 1, zahŕňali ustanovenie o právomoci:

- a) pri najbližšej príležitosti a formou predbežných konaní prijať predbežné opatrenia na účely nápravy údajného porušenia alebo zabránenia ďalšiemu poškodeniu dotknutých záujmov vrátane opatrení na pozastavenie alebo zabezpečenie pozastavenia postupu zadávania verejnej zákazky alebo vykonávania akéhokoľvek rozhodnutia prijatého verejným obstarávateľom;
- b) zrušiť alebo zabezpečiť zrušenie nezákonne prijatých rozhodnutí vrátane odstránenia diskriminačných technických, ekonomických alebo finančných kritérií uvedených vo výzvach na predloženie ponúk, v súťažných podkladoch alebo v akýchkoľvek iných dokumentoch týkajúcich sa postupu zadávania zákazky.“

Grécke právo

9 § 103 ods. 2 ústavy stanovuje:

„Nikto nemôže byť menovaný za úradníka na rozpočtové miesto, ktoré nebolo stanovené zákonom. Osobitný zákon môže stanoviť výnimočné prijatie zamestnancov na základe súkromnoprávnej pracovnej zmluvy na dobu určitú na pokrytie nepredvídaných a naliehavých potrieb.“

10 § 63 ods. 1 zákona 4430/2016 (FEK A' 205) stanovuje:

„Centralizované útvary, decentralizované útvary a vo všeobecnosti všetky útvary ministerstiev, ako aj právnické osoby založené podľa verejného práva (POVP) alebo súkromného práva (POSP) ovládané ministerstvami môžu prostredníctvom rozhodnutia svojho príslušného monokratického alebo kolegiálneho riadiaceho orgánu uzatvárať v súvislosti s požiadavkami týkajúcimi sa upratovacích služieb v budovách v ich pôsobnosti a v príslušných priestoroch, ako aj pokiaľ ide o požiadavky týkajúce sa reštauračných služieb, služieb súvisiacich so zásobovaním jedla a strážnych služieb, individuálne súkromnoprávne pracovné zmluvy na dobu určitú, ak už zamestnaní zamestnanci nepostačujú a vyskytli sa nepredvídané alebo naliehavé okolnosti. Za takéto okolnosti sa považujú napríklad: a) právna alebo faktická prekážka vo vzťahu k neprerušnému dodávaniu týchto služieb tretími právnickými alebo fyzickými osobami, ktorú nemožno pripísať na zodpovednosť príjemcom služieb, a b) rozpočtové šetrenia vyplývajúce z uzavretia pracovných zmlúv uvedených v tomto ustanovení

v porovnaní s inými prostriedkami. Existenciu nepredvídanej alebo naliehavej okolnosti musia odôvodniť vyššie uvedené orgány. Predmetné zmluvy sa uzatvárajú v súlade s ustanoveniami tohto paragrafu bez ohľadu na ostatné všeobecné alebo osobitné ustanovenia právnych predpisov. Výnimky podľa tohto paragrafu možno uplatniť až do 31. decembra 2018.“

- 11 Podľa § 63 ods. 2 tohto zákona sa uvedené zmluvy nemôžu uzatvárať na obdobie dlhšie než 24 mesiacov a nemôžu byť zmenené na zmluvy na dobu neurčitú.
- 12 Podľa § 63 ods. 3 uvedeného zákona sa na výber uchádzačov musí stanoviť predbežné poradie osôb tak, že sa im pridelia body v závislosti od obdobia, počas ktorého bol uchádzač nezamestnaný, alebo od dĺžky trvania jeho odbornej praxe.
- 13 § 107 ods. 1 zákona 4461/2017 (FEK A' 38) osobitne upravuje niektoré kategórie týkajúce sa uplatnenia § 63 zákona 4430/2016 na právnické osoby, bez ohľadu na ich formu, ktoré podliehajú orgánu ministerstva zdravotníctva, pokiaľ ide o pridelenie bodov uchádzačom podľa obdobia, počas ktorého bol uchádzač nezamestnaný, či má uchádzač v starostlivosti maloleté deti a podľa odbornej praxe.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 14 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že vzhľadom na nemožnosť vytvárať služobné miesta v súlade s § 103 ods. 2 ústavy z dôvodu ekonomickej krízy v Grécku a jeho medzinárodných záväzkov bol tento členský štát nútený prijať niektoré autonómne právne predpisy.
- 15 V tejto súvislosti bol zákon 4430/2016 prijatý jednak na to, aby sa čelilo mimoriadnym okolnostiam kvalifikovaným ako „nepredvídateľné“ a „naliehavé“ okolnosti, a jednak vzhľadom na existenciu závažných nedostatkov fungovania, ktoré mali vplyv na zadávanie a vykonávanie verejných obstarávaní. Podľa dôvodovej správy zákona 4430/2016, ako je uvedená v rozhodnutí vnútroštátneho súdu, tento zákon má zabezpečiť, že finančný zisk bude vyplývať zo značného zníženia rozpočtu dotknutých orgánov, zlepšiť pracovné podmienky zamestnancov v dotknutých podnikoch, ako aj odpovedať na naliehavé alebo nepredvídateľné potreby príjemcov služieb, a to v súlade s ústavou a právom Únie. § 63 uvedeného zákona umožňuje právnickým osobám založeným podľa verejného práva uzatvárať individuálne súkromnoprávne zmluvy na dobu určitú, aby mohli zabezpečiť svoje potreby, najmä v oblasti reštauračných služieb, služieb súvisiacich so zásobovaním jedla a upratovacích služieb.
- 16 Rozhodnutiami prijatými v novembri 2016 správne rady spoločností GNA Evangelismos a GONK Agioi Anargyroi rozhodli o uzavretí určitého počtu individuálnych súkromnoprávných pracovných zmlúv na dobu určitú na základe uvedeného § 63, aby zabezpečili jednotlivé potreby v oblasti reštauračných služieb a zásobovania jedla a upratovacích služieb v nemocniciach, ktoré riadia.
- 17 Spoločnosť Anodiki Services podala proti uvedeným rozhodnutiam žaloby na vnútroštátny súd, Symvoulío tis Epikrateias (Štátna rada, Grécko). Tvrdí, že tieto žaloby sa týkajú poskytovania služieb, ktoré by malo byť predmetom postupov verejného obstarávania upravených smernicou 2014/24. V tejto súvislosti uvádza, že hodnota zmlúv, ktoré sú predmetom tých istých rozhodnutí, a to v rozmedzí od 1 894 402,56 eura do 2 050 418,16 eura na 24 mesiacov, pokiaľ ide o rozhodnutie spoločnosti GNA Evangelismos, a 550 000 eur ročne, pokiaľ ide o rozhodnutie spoločnosti GONK Agioi Anargyroi, je vyššia než relevantné limity stanovené v článku 4 tejto smernice.
- 18 Vnútroštátny súd si kladie otázku, či sa na zmluvy, aké sú predmetom rozhodnutí správnych rád spoločností GNA Evangelismos a GONK Agioi Anargyroi, vzťahuje pojem „pracovné zmluvy“ uvedený v článku 10 písm. g) smernice 2014/24 v tom zmysle, že verejné zákazky, ktorých predmetom je uzatvorenie týchto zmlúv, sú vylúčené z pôsobnosti tejto smernice.

- 19 Kladie si tiež otázku, či je § 63 zákona 4430/2016 v rozsahu, v akom dovoľuje uzatvárať takéto zmluvy bez toho, aby sa uplatnili postupy stanovené smernicou 2014/24, v rozpore s ustanoveniami tejto smernice, ustanoveniami Zmluvy o FEÚ zakotvujúcimi slobodu usadiť sa a slobodné poskytovanie služieb, s článkami 16 a 52 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj so zásadami rovnosti zaobchádzania, zákazu diskriminácie, transparentnosti a proporcionality. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd domnieva, že vzhľadom na predmet a odhadované výdavky na pracovné zmluvy je nespochybniteľné, že postup verejného obstarávania, ktorý má rovnaký predmet, by spočíval v cezhraničnom záujme.
- 20 Uvedený súd sa okrem toho pýta, či rozhodnutie orgánu verejnej moci o neuplatnení postupu verejného obstarávania v súlade so smernicou 2014/24 môže byť z dôvodu, že dotknutá zmluva nespadá do pôsobnosti tejto smernice, predmetom súdneho preskúmania na základe smernice 89/665.
- 21 Za týchto podmienok Symvoulis tis Epikrateias (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je na účely kvalifikácie zmluvy ako ‚pracovnej zmluvy‘ podľa článku 10 písm. g) smernice [2014/24] postačujúce, aby predmetná zmluva predstavovala zmluvu o závislej práci alebo má táto zmluva obsahovať osobitné vlastnosti (týkajúce sa druhu práce, podmienok uzatvárania zmlúv, kvalifikácie uchádzačov a aspektov výberového konania), takže výber každého zamestnanca je výsledkom samostatného posúdenia a subjektívneho hodnotenia jeho osobnosti zamestnávateľom?

Možno pracovné zmluvy na dobu určitú uzavreté na základe objektívnych kritérií ako dĺžka obdobia, počas ktorého bol uchádzač nezamestnaný, predchádzajúca odborná prax alebo počet maloletých detí, ktoré má v starostlivosti, a to po formálnom overení dokladov a podľa vopred stanoveného postupu pridelovania bodov v závislosti od uvedených kritérií, akými sú zmluvy uvedené v § 63 zákona 4430/2016, považovať za ‚pracovné zmluvy‘ v zmysle článku 10 písm. g) smernice [2014/24]?

2. Môžu orgány verejnej moci podľa ustanovení smernice [2014/24] (článok 1 ods. 4, článok 18 ods. 1 a 2, článok 19 ods. 1, články 32 a 57 v spojení s odôvodnením 5 tejto smernice), Zmluvy o fungovaní Európskej únie (články 49 a 56) a Charty základných práv (články 16 a 52), ako aj podľa zásad rovnosti zaobchádzania, transparentnosti a proporcionality použiť na účely vykonávania svojich funkcií vo verejnom záujme iné prostriedky, vrátane pracovných zmlúv, než postupy verejného obstarávania, a prípadne, za akých podmienok, pokiaľ použitie týchto prostriedkov nemá za cieľ trvalú organizáciu verejnej služby, ale – ako v prípade stanovenom v § 63 zákona 4430/2016 – sa realizuje po určitý čas, a to s cieľom čeliť mimoriadnym okolnostiam a z dôvodov súvisiacich s účinnosťou hospodárskej súťaže alebo so zákonnosťou činnosti podnikov pôsobiacich v oblasti verejného obstarávania?

Možno uvedené dôvody, ako aj okolnosti, akými sú nemožnosť nerušeného vykonania verejného obstarávania alebo dosiahnutie väčšej finančnej výhody v porovnaní s výdavkami, ktoré by vyplývali z verejného obstarávania, považovať za naliehavé dôvody všeobecného významu, ktoré vedú k opodstatnenosti prijatia opatrenia zahŕňajúceho závažné obmedzenie, pokiaľ ide o rozsah a trvanie, slobody podnikania v oblasti verejného obstarávania?

3. Je súdna ochrana, ktorá sa uplatňuje voči rozhodnutiu orgánu verejnej moci, akým sú rozhodnutia napadnuté v spore vo veci samej, ktorým tento orgán zadelá zmluvu, ktorá podľa neho nespadá do pôsobnosti smernice 2014/24 (napríklad ako ‚pracovná zmluva‘), vyňatá z pôsobnosti smernice [89/665] podľa článku 1 tejto smernice... v prípade, že žaloba je podaná hospodárskym subjektom, ktorý má oprávnený záujem na tom, aby získal verejnú zákazku s rovnakým predmetom, a ktorý poukazuje na to, že v danej veci je nezákonné, že sa neuplatnila smernica [2014/24] z dôvodu, že takéto neuplatnenie sa považovalo za povolené?“

Konanie pred Súdny dvorom

- 22 Vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania navrhol, aby Súdny dvor prejednal vec v skrátenom konaní podľa článku 105 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Tento návrh bol uznesením predsedu Súdneho dvora z 13. júla 2017, Anodiki Services (C-260/17, neuvverejnený, EU:C:2017:560), zamietnutý.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 23 Vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou v podstate pýta, či sa má článok 10 písm. g) smernice 2014/24 vykladať v tom zmysle, že pojem „pracovné zmluvy“ uvedený v tomto ustanovení sa vzťahuje na pracovné zmluvy, o aké ide vo veci samej, a síce pracovné zmluvy na dobu určitú uzavreté s osobami, ktoré boli vybrané na základe objektívnych kritérií, akými sú obdobie, počas ktorého bola osoba nezamestnaná, predchádzajúca odborná prax a počet maloletých detí v starostlivosti týchto osôb.
- 24 Treba uviesť, že hoci v súlade s článkom 10 písm. g) smernice 2014/24 sú verejné zákazky na služby, ktorých predmetom sú pracovné zmluvy, vylúčené z pôsobnosti tejto smernice, pojem „pracovné zmluvy“, ktorý sa nachádza v tomto ustanovení, táto smernica nedefinuje. Okrem toho uvedené ustanovenie neobsahuje nijaký odkaz na právo členských štátov, pokiaľ ide o takúto definíciu.
- 25 V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora pritom z požiadavky jednotného uplatňovania práva Únie vyplýva, že ak ustanovenie práva Únie neobsahuje v súvislosti s určitým pojmom nijaký odkaz na právo členských štátov, tento pojem si v zásade vyžaduje v celej Európskej únii autonómny a jednotný výklad. Tento výklad musí zohľadňovať znenie predmetného ustanovenia, ako aj jeho kontext a cieľ sledovaný príslušnou právnou úpravou (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 19. decembra 2013, Fish Legal a Shirley, C-279/12, EU:C:2013:853, bod 42, ako aj z 19. júna 2018, Baumeister, C-15/16, EU:C:2018:464, bod 24).
- 26 V tejto súvislosti na jednej strane z odôvodnenia 5 smernice 2014/24 vyplýva, že táto smernica neukladá členským štátom povinnosť, aby dodávateľsky zabezpečili alebo externalizovali poskytovanie služieb, ktoré si želajú poskytovať samy alebo organizovať prostredníctvom iných ako verejných zákaziek v zmysle tejto smernice, a že táto smernica by sa nemala vzťahovať na poskytovanie služieb vyplývajúce zo zákonov, iných právnych predpisov či zamestnaneckých zmlúv. Z toho vyplýva, že uzavretie pracovných zmlúv predstavuje prostriedok pre orgány verejnej moci členských štátov na to, aby si poskytovali služby samy, a je teda vylúčené z povinností týkajúcich sa verejného obstarávania stanovených uvedenou smernicou.
- 27 Na rozdiel od toho, čo uvádza Anodiki Services vo svojich písomných pripomienkach, táto možnosť orgánov verejnej moci, že si môžu samy zabezpečiť niektoré svoje potreby uzavretím pracovných zmlúv, sa neobmedzuje na prípady uvedené v poslednej vete uvedeného odôvodnenia. V tejto súvislosti skutočnosť, že toto odôvodnenie v súvislosti s touto možnosťou, ktorou by mali orgány verejnej moci disponovať, spresňuje, že „by to mohol byť prípad“ služieb, ktoré taxatívne uvádza následne po tejto časti vety, dostatočne preukazuje, že toto vymedzenie nemá výlučný charakter.
- 28 Na druhej strane je nutné konštatovať, že uzavretie pracovnej zmluvy svojou povahou zakladá pracovnoprávny vzťah medzi zamestnancom a zamestnávateľom. V širšom kontexte práva Únie z ustálenej judikatúry vyplýva, že charakteristickým znakom pracovnoprávneho vzťahu je okolnosť, že

určitá osoba vykonáva po určitú dobu v prospech inej osoby a pod jej vedením činnosti, za ktoré poberá odmenu (pozri najmä rozsudky z 3. júla 1986, Lawrie-Blum, 66/85, EU:C:1986:284, bod 17, ako aj z 19. júla 2017, Abercrombie & Fitch Italia, C-143/16, EU:C:2017:566, bod 19 a citovanú judikatúru).

- 29 Z týchto úvah vyplýva, že pojem „pracovné zmluvy“ v zmysle článku 10 písm. g) smernice 2014/24 sa vzťahuje na všetky zmluvy, na základe ktorých orgán verejnej moci zamestná fyzické osoby na vlastné zabezpečenie služieb a ktoré zakladajú pracovnoprávny vzťah, na základe ktorého tieto osoby poskytujú počas určitého obdobia v prospech tohto orgánu verejnej moci a pod jeho vedením činnosti, za ktoré poberajú odmenu.
- 30 Na účely tejto definície je teda spôsob, akým sú uvedené osoby prijaté do zamestnania, irelevantný. Konkrétne, i keď sa pracovnoprávny vzťah môže bezpochyby zakladať, ako to uvádza Anodiki Services vo svojich písomných pripomienkach, na osobitnom dôvernom vzťahu medzi zamestnávateľom a zamestnancom, nedá sa z toho nijako vyvodiť, že len zmluvy uzavreté na základe subjektívnych kritérií vo vzťahu k osobám prijatým do zamestnania, s výnimkou zmlúv vyplývajúcich z výberu uskutočneného na základe čisto objektívnych kritérií, predstavujú „pracovné zmluvy“ v zmysle uvedeného ustanovenia.
- 31 Okrem toho, pokiaľ zamestnanec v súlade s definíciou „pracovnoprávneho vzťahu“ pripomenutou v bode 28 tohto rozsudku poskytuje činnosti v prospech zamestnávateľa, pod jeho vedením, „počas určitej doby“, pracovné zmluvy na dobu určitú nemožno vyňať z pojmu „pracovné zmluvy“ v zmysle článku 10 písm. g) smernice 2014/24 z dôvodu, že dĺžka trvania pracovnoprávneho vzťahu, ktorý zakladajú, je časovo obmedzená.
- 32 V konečnom dôsledku vnútroštátnemu súdu prislúcha posúdiť s prihliadnutím na tieto úvahy, či dotknuté zmluvy vo veci samej predstavujú „pracovné zmluvy“ v zmysle tohto ustanovenia. Konkrétne, ako to uviedla aj Komisia vo svojich písomných pripomienkach, je potrebné overiť, či ide o skutočné individuálne pracovné zmluvy uzavreté medzi nemocnicami založenými podľa verejného práva dotknutými vo veci samej a osobami prijatými do zamestnania. V spise predloženému Súdnemu dvoru sa však nikde neuvádza, že by nemalo ísť o taký prípad.
- 33 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 10 písm. g) smernice 2014/24 sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „pracovné zmluvy“ uvedený v tomto ustanovení sa vzťahuje na pracovné zmluvy, o aké ide vo veci samej, a síce individuálne pracovné zmluvy na dobu určitú uzavreté s osobami, ktoré boli vybrané na základe objektívnych kritérií, akými sú obdobie, počas ktorého bola osoba nezamestnaná, predchádzajúca odborná prax a počet maloletých detí v starostlivosti týchto osôb.

O druhej otázke

- 34 Vnútroštátny súd sa svojou druhou otázkou v podstate pýta, či ustanovenia smernice 2014/24, články 49 a 56 ZFEÚ, zásady rovnosti zaobchádzania, transparentnosti a proporcionality, ako aj články 16 a 52 Charty bránia takému rozhodnutiu orgánu verejnej moci uzatvárať pracovné zmluvy, o aké ide vo veci samej, na plnenie niektorých úloh spadajúcich do jeho právomocí verejného záujmu.
- 35 Po prvé vzhľadom na odpoveď na prvú otázku možno konštatovať, že ustanovenia smernice 2014/24 sa neuplatňujú na pracovné zmluvy, o aké ide vo veci samej.
- 36 Pokiaľ ide po druhé o články 49 a 56 ZFEÚ, ako aj o zásady práva Únie uvedené v druhej otázke, je nutné pripomenúť, že síce v oblasti verejného obstarávania možno zásadu rovnosti zaobchádzania a jej osobitné vyjadrenia, ktorými sú zákaz diskriminácie na základe štátnej príslušnosti, ako aj články 49 a 56 ZFEÚ, uplatniť v prípade, keď orgán verejnej moci zverí poskytovanie ekonomických činností tretej osobe, právo Únie v oblasti verejného obstarávania sa neuplatní v prípade, keď orgán verejnej

moci zabezpečiť svoje úlohy verejného záujmu vlastnými prostriedkami, či už administratívnymi, technickými, alebo inými, a to bez toho, aby sa obrátil na externé subjekty (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. januára 2005, Stadt Halle a RPL Lochau, C-26/03, EU:C:2005:5, bod 48, ako aj z 13. októbra 2005, Parking Brixen, C-458/03, EU:C:2005:605, bod 61).

- 37 Z toho vyplýva, že uvedené ustanovenia Zmluvy o FEÚ a zásady práva Únie sa neuplatňujú na okolnosti vo veci samej vzhľadom na to, že nemocnice založené podľa verejného práva dotknuté v tejto veci rozhodli, že si samy zabezpečia niektoré potreby v rámci plnenia svojich úloh verejného záujmu tak, že uzavrujú pracovné zmluvy.
- 38 Pokiaľ ide po tretie o články 16 a 52 Charty, je potrebné uviesť, že jej ustanovenia sa podľa jej článku 51 ods. 1 vzťahujú na členské štáty len vtedy, keď vykonávajú právo Únie. Podľa odseku 2 tohto istého článku Charta nerozširuje rozsah pôsobnosti práva Únie nad rámec právomocí Únie, ani nezakladá žiadnu novú právomoc či úlohu pre Úniu ani nemení právomoci a úlohy vymedzené v Zmluvách. Súdny dvor má teda s prihliadnutím na Chartu podať výklad práva Únie v medziach právomocí, ktoré mu boli zverené (rozsudok z 8. novembra 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, bod 78 a citovaná judikatúra).
- 39 Ako pritom vyplýva z bodov 35 až 37 tohto rozsudku, rozhodnutia nemocníc založených podľa verejného práva uzavrieť pracovné zmluvy dotknuté vo veci samej nespádajú do výkonu práva Únie v zmysle článku 51 Charty, takže súlad týchto rozhodnutí so základnými právami nemožno preskúmať vzhľadom na práva, ktoré táto Charta zakotvuje.
- 40 Z toho dôvodu je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že ustanovenia smernice 2014/24, články 49 a 56 ZFEÚ, zásady rovnosti zaobchádzania, transparentnosti a proporcionality, ako aj články 16 a 52 Charty sa neuplatňujú v prípade rozhodnutia orgánu verejnej moci uzavrieť pracovné zmluvy, o aké ide vo veci samej, na plnenie niektorých úloh spadajúcich do jeho právomocí verejného záujmu.

O tretej otázke

- 41 Vnútroštátny súd sa svojou treťou otázkou v podstate pýta, či sa má článok 1 ods. 1 smernice 89/665 vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie verejného obstarávateľa uzatvárať pracovné zmluvy s fyzickými osobami na účely poskytovania niektorých služieb bez uplatnenia postupu verejného obstarávania v súlade so smernicou 2014/24 z dôvodu, že podľa tohto obstarávateľa tieto zmluvy nespádajú do pôsobnosti tejto smernice, možno na základe uvedeného ustanovenia napadnúť žalobou podanou hospodárskym subjektom, ktorý by mal záujem uchádzať sa o verejnú zákazku, ktorej predmet by bol taký istý ako uvedené zmluvy, a ktorý sa domnieva, že tieto zmluvy spadajú do pôsobnosti uvedenej smernice.
- 42 Znenie článku 1 ods. 1 smernice 89/665 použitím výrazov „pokiaľ ide o postupy“ predpokladá, že každé rozhodnutie verejného obstarávateľa, na ktoré sa vzťahujú pravidlá vyplývajúce z práva Únie v oblasti verejného obstarávania a ktoré ich môže porušiť, podlieha súdnemu preskúmaniu podľa článku 2 ods. 1 písm. a) a b) tej istej smernice. Toto rozhodnutie sa teda odvoláva všeobecne na rozhodnutia verejného obstarávateľa bez toho, aby rozlišovalo medzi týmito rozhodnutiami podľa ich obsahu či času ich prijatia (rozsudok z 5. apríla 2017, Marina del Mediterraneo a i., C-391/15, EU:C:2017:268, bod 26 a citovaná judikatúra).
- 43 Toto široké chápanie pojmu „rozhodnutie“ verejného obstarávateľa potvrdzuje skutočnosť, že formulácia článku 1 ods. 1 smernice 89/665 neuvádza nijaké obmedzenie, pokiaľ ide o povahu a obsah rozhodnutí, ktoré sa tam uvádzajú. Navyše zužujúci výklad tohto pojmu by bol nezlučiteľný s ustanovením článku 2 ods. 1 písm. a) tejto smernice, ktorý ukladá členským štátom, aby stanovili

konania o nariadení predbežných opatrení vo vzťahu k všetkým rozhodnutiam prijatým verejnými obstarávateľmi (rozsudok z 5. apríla 2017, Marina del Mediterraneo a i., C-391/15, EU:C:2017:268, bod 27 a citovaná judikatúra).

- 44 Okrem toho je nutné pripomenúť, že rozhodnutím, ktoré možno napadnúť žalobou v zmysle článku 1 ods. 1 smernice 89/665, je každý akt verejného obstarávateľa, prijatý v súvislosti s určitou verejnou zákazkou na služby v rámci vecnej pôsobnosti smernice 2014/24, ktorý môže mať právne účinky bez ohľadu na to, či je tento akt prijatý mimo rámca formálneho postupu verejného obstarávania, alebo v jeho rámci (rozsudok z 11. januára 2005, Stadt Halle a RPL Lochau, C-26/03, EU:C:2005:5, bod 34).
- 45 V tejto súvislosti, ak sa verejný obstarávateľ rozhodne nezačať postup obstarávania z dôvodu, že predmetná zmluva podľa jeho názoru nepatrí do pôsobnosti relevantných predpisov Únie, takéto rozhodnutie možno súdne preskúmať (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. januára 2005, Stadt Halle a RPL Lochau, C-26/03, EU:C:2005:5, bod 33).
- 46 Prístup, podľa ktorého smernica 89/665 nevyžaduje súdnu ochranu mimo rámca formálneho postupu verejného obstarávania v tom zmysle, že ani rozhodnutie verejného obstarávateľa nezačať takýto postup, ani rozhodnutie o tom, či verejná zákazka spadá do pôsobnosti relevantných predpisov Únie, nemožno napadnúť žalobou, by totiž mal za následok, že každý verejný obstarávateľ by mohol svojvoľne uplatňovať relevantné predpisy Únie, zatiaľ čo toto uplatnenie je navyše záväzné, ak sú splnené podmienky, ktoré ukladá (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. januára 2005, Stadt Halle a RPL Lochau, C-26/03, EU:C:2005:5, body 36 a 37).
- 47 Na tretiu otázku treba preto odpovedať tak, že článok 1 ods. 1 smernice 89/665 sa má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie verejného obstarávateľa uzatvárať pracovné zmluvy s fyzickými osobami na účely poskytovania niektorých služieb bez uplatnenia postupu verejného obstarávania v súlade so smernicou 2014/24 z dôvodu, že podľa tohto obstarávateľa tieto zmluvy nespádajú do pôsobnosti tejto smernice, možno na základe uvedeného ustanovenia napadnúť žalobou podanou hospodárskym subjektom, ktorý by mal záujem uchádzať sa o verejnú zákazku, ktorej predmet by bol taký istý ako uvedené zmluvy, a ktorý sa domnieva, že tieto zmluvy spadajú do pôsobnosti uvedenej smernice.

O trovách

- 48 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

1. Článok 10 písm. g) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES, zmenenej delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2015/2170 z 24. novembra 2015, sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „pracovné zmluvy“ uvedený v tomto ustanovení sa vzťahuje na pracovné zmluvy, o aké ide vo veci samej, a síce individuálne pracovné zmluvy na dobu určitú uzavreté s osobami, ktoré boli vybrané na základe objektívnych kritérií, akými sú obdobie, počas ktorého bola osoba nezamestnaná, predchádzajúca odborná prax a počet maloletých detí v starostlivosti týchto osôb.

2. Ustanovenia smernice 2014/24, zmenenej delegovaným nariadením 2015/2170, články 49 a 56 ZFEÚ, zásady rovnosti zaobchádzania, transparentnosti a proporcionality, ako aj články 16 a 52 Charty základných práv Európskej únie sa neuplatňujú v prípade rozhodnutia orgánu verejnej moci uzavrieť pracovné zmluvy, o aké ide vo veci samej, na plnenie niektorých úloh spadajúcich do jeho právomocí verejného záujmu.
3. Článok 1 ods. 1 smernice Rady 89/665/EHS z 21. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmavania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác, zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014, sa má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie verejného obstarávateľa uzatvárať pracovné zmluvy s fyzickými osobami na účely poskytovania niektorých služieb bez uplatnenia postupu verejného obstarávania v súlade so smernicou 2014/24, zmenenou delegovaným nariadením 2015/2170, z dôvodu, že podľa tohto obstarávateľa tieto zmluvy nespádajú do pôsobnosti tejto smernice, možno na základe uvedeného ustanovenia napadnúť žalobou podanou hospodárskym subjektom, ktorý by mal záujem uchádzať sa o verejnú zákazku, ktorej predmet by bol taký istý ako uvedené zmluvy, a ktorý sa domnieva, že tieto zmluvy spadajú do pôsobnosti uvedenej smernice.

Podpisy